

Les opes catalanes embarranquen

En mig any, tres grans empreses –Gas Natural, Abertis i Cresa Patrimonial– han vist bloquejats els seus projectes d'expansió, una situació que ha posat en dubte la fortalesa de l'economia catalana. Es tracta d'una coincidència o d'un símptoma? EL TEMPS cerca una resposta entre els experts.

Primera va ser Gas Natural i el seu fracàs per fer-se amb el control d'Endesa, tot just després d'una campanya de descrèdit en què es van barrejar els assumptes econòmics i els polítics per a, finalment, assistir impassible a l'entrada d'un "cavall blanc" anomenat E.On; després, Cresa Patrimonial, nom empresarial de la família Sanahuja, i les seues aspiracions per prendre el control de Metrovacesa, l'empresa immobiliària més gran d'Europa; i per últim va arribar el torn d'Abertis i la seua intenció de convertir-se en un dels principals concessionaris d'autopistes després d'absorbir de manera amistosa la italiana Autostrade. Tots tres projectes empresarials, el de Gas Natural, Cresa Patrimonial, i darremament, Abertis, han quedat en punt mort per diverses circumstàncies.

En el cas de Gas Natural (cadascun dels casos s'explica més detalladament en les pàgines següents), l'oferta pública d'adquisició, la popular opa, que l'elèctrica catalana va llançar sobre Endesa va fer escriure no pocs rius de tinta. La possibilitat que una empresa catalana absorbira Endesa –donant per bo el principi del peix menut que es menja el gran– va despertar una campanya de descrèdit atada pels cercles polítics i mediàtics conservadors que ha acabat deixant fora de joc Gas Natural, en benefici de l'alemanya E.ON.

Una situació de bloqueig semblant s'ha donat en el cas de Cresa Patrimonial, que, després de presentar una opa hostil per adquirir Metrovacesa (on ja era accionista majoritari) ha vist amb perplexitat com el president de la immobiliària, Joaquín Rivero, amb l'ajut del

valencià Bautista Soler, presentava una contraopa que els ha obligat a fer una cabriola financera per tal de millorar l'oferta. Per últim, Abertis, protagonista de l'única de les absorcions amistoses, veia paralitzat el seu projecte pel veto del Govern italià. Es tracta, en tot cas, de circumstàncies diferents que, per la magnitud de les empreses involucrades i per la seua proximitat en el temps, han despertat alguns comentaris sobre la casualitat o no d'aquesta conjuntura. Casualitat o símptoma? Hem preguntat a alguns dels nostres col·laboradors. Com en tot, hi ha divisió d'opinions.

"Si fem una mica d'història, al segle XIX quan es fa la moneda única espanyola, s'eliminen les duanes interiors i es crea el mercat unificat espanyol, el poder econòmic era dels catalans i el polític dels espanyols", explica Ramon Tremosa, professor de Teoria Econòmica de la Universitat de Barcelona i autor del llibre *L'espòli fiscal*. "Això és així fins al 1936 –argumenta–, quan Madrid comença a guanyar quotes de poder econòmic fins consolidar una ciutat que és capital econòmica i política. Històricament, Barcelona i Madrid s'han complementat, però ara competeixen entre elles, i quan Catalunya reivindica el seu pols històric, des de Madrid sempre es diu: 'No, Barcelona és la província i Madrid la capital.' En aquesta dinàmica, s'entén molt bé que aquestes elits d'Endesa, Metrovacesa, etc. troben com un insult per al seu estatut que empreses catalanes vulguin ser líders de certs mercats."

A aquest argument històric també s'adhereix la professora del Departament d'Economia i Història Econòmica de la

D'esquerra a dreta, Andreu Mas-Colell, Oriol Amat, Ramon Tremosa i Muriel Casals.

Economia | Expansió empresarial

Universitat Autònoma de Barcelona Muriel Casals, per a qui "les empreses catalanes són marginals respecte al sistema financer espanyol". "Les empreses catalanes no estan integrades en el sistema financer espanyol" perquè "en el sistema financer la unitat d'Espanya no està feta", explica.

No totes les persones consultades, però, adueixen raons històriques o de manca d'integració del món financer català. El professor de la Universitat Pompeu Fabra i expert en anàlisi d'empreses, Oriol Amat considera que els problemes amb què s'han trobat les empreses catalanes s'insereixen dins de la "normalitat empresarial". "Això li passa a qualsevol empresa. En qualsevol país hi ha problemes semblants, de grups empresarials que intenten controlar altres empreses i troben oposició". En la mateixa línia opina Andreu Mas-Colell, economista i exconseller d'Universitats: "Crec que no hem d'exagerar la significació d'aquestes coses. Si volguéssim ser pessimistes podríem dir que hi ha una conspiració contra els interessos catalans, però també es pot ser

"Podem parlar d'una conspiració o pensar que les empreses catalanes tenen empenta"

optimista i pensar que Catalunya està en expansió, les empreses catalanes tenen empenta i per això a vegades tracten d'arribar més lluny del que poden". Mas-Colell fins i tot anima les empreses perquè no es facin enrere en els seus plans d'expansió. "M'agrada que hi hagi capital català competitiu. I si no els surt aquesta, ja en sortirà un altra. Cal que ens acostumem a pensar que el fracàs no és un fracàs definitiu. Qui no s'arrisca, no fracassa mai", diu, alhora que admet, com la resta de persones consultades, que aquest argument no és vàlid en el cas de Gas Natural, on, segons el mateix Mas-Colell, hi va haver una "polització il·legítima i oportunista".

Repercussions i credibilitat. El fracàs o el bloqueig de les ofertes públiques d'adquisició de Cresa Patrimonial, Abertis i Gas Natural han fet saltar a les pàgines econòmiques dels periòdics aquestes empreses, fent més o menys esment del seu origen català. Per a tots aquells que argumenten que aquesta situació pot generar una pèrdua de credibilitat en la fortalesa de l'economia catalana, Andreu Mas-Colell recorda que "el món econòmic s'entén cada vegada menys en termes de credibilitats nacionals. Cada empresa aguanta el seu bastó". Muriel Casals no està tan segura que, a mitjà termini, els problemes amb què s'estan trobant les empreses catalanes no hagen de tenir conseqüències. "Espero -assegura- que açò faci que qui té un paper influent en el món econòmic català reaccioni i s'adoni de la necessitat de tenir més poder polític, perquè sense aquest poder anirem sempre ofegats econòmicament".

Violeta Tena

L'opa que perd gas

La de Gas Natural és, de totes les opes que ara mateix estan en l'aire, la que menys possibilitats té de prosperar. La gasista catalana ha quedat involuntàriament al marge de l'operació després que Endesa, l'empresa opada, la involucrés en un seguit d'accions judicials destinades a paralyzar l'operació. En aquesta tessitura, Gas Natural s'ha hagut de limitar des de fa uns mesos a actuar com a convidat de pedra de les negociacions entre Endesa i l'alemanya E.ON. Tot i que, oficialment, Gas Natural no s'ha retirat de l'operació, són pocs els que confien que aquesta acabe materialitzant-se.

El de Gas Natural no ha estat un camí fàcil. Més aviat al contrari: s'ha vist immersa en diversos processos judicials que han estat precedits d'una tempesta política atada pel Partit Popular. Tot va començar al setembre del 2005, quan Gas Natural va llançar una opa hostil sobre el 100% de les accions d'Endesa, amb la intenció de crear un gegant europeu del gas, l'electricitat i el petroli. Gas Natural ofería 19,5 euros per acció. L'operació va despertar una allau de crítiques procedents del mateix consell d'administració d'Endesa, encapçalat per Manuel Pizarro, el Partit Popular i el seu entorn mediàtic. El rebuig que la principal empresa elèctrica espanyola fóra absorbida per "una catalana", com va ser interpretada l'operació en

els cercles madrilenys, va portar Endesa a presentar una bateria d'accions administratives i judicials per aturar l'opa. Finalment, el Tribunal Suprem i el jutjat número 3 de Madrid van acceptar el recurs presentat per Endesa contra l'aprovació de l'opa pel consell de ministres. El recurs tardarà a resoldre's entre un any i mig i dos anys, el que deixa en via morta l'opció de Gas Natural.

Per si això no fóra prou, l'estratègia de Gas Natural es va veure completament entrebancada quan al mes de desembre E.ON, un gegant alemany del gas, va presentar la seua pròpia opa sobre Endesa. L'aparició en l'escena d'E.ON va fer posicionar-se el Govern espanyol, que va facultar la Comissió Nacional de l'Energia (CNE), entitat competent en matèria d'energia, per vetar l'opa d'E.ON. Finalment, la CNE va donar llum verda a l'opa alemanya, tot imposant 19 condicions, entre les quals hi ha la venda del 30% dels actius d'Endesa i l'obligació de cedir la gestió de les seues centrals nuclears quan s'haja materialitzat l'operació. Tant E.ON com Endesa han recorregut en contra davant del Ministeri d'Indústria, però les últimes notícies apunten a la voluntat de la gasista alemanya per arribar a una solució pactada. Mentrestant, Gas Natural mira i guaita un improbable gir d'una història que ja s'ha convertit en un fulletó.